

II. LITTERAE RESTIUM [TORUNII, 3 GRUDNIA 1576 R.]

Stephanus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc., nec non Princeps Transsilvaniae. Universis et singulis palatinis, castellanis, dignitariis, officialibus, baronibus, nobilibus, capitaneis, vicecapitaneis, burgrabiis, proconsulibus, consulibus, advocatis, scabinis, communitatibus et aliis omnibus tam publicis quam privatis personis, subditis nostris, bona quaecunque terrestria, hereditaria et obligatoria possidentibus et ad expeditionem bellicam generalem de iure vel consuetudine Regni Nostri obligatis, sincere et fidele Nobis dilectis, gratiam Nostram Regiam. Sincere et fidele Nobis dilecti! Quandoquidem (sicut unicuique vestrum probe constare arbitramur) in proxime habitis generalibus comitiis Thorunensibus alia ratio defensae Regni, Magnique Ducatus Lithuaniae et omnium aliarum provinciarum iis adiunctarum reperiri ac decerni non potuit, praeter generalem bellicam motionem, quae iam etiam publico Nostro de communi omnium ordinum sententia atque assensu lato et pro-mulgato decreto sancita est; nunc vero quoniam undiquaque fere ex omnibus partibus maximis periculis et crudelissimis hostibus circumsepti sumus, sed praecipue a Moschorum principe, qui in armis iam esse dicitur, ut provinciam Livonicam invadat, in qua etiam proxime transactis diebus aliquod arces vi cepit, at vero et a Gedanensibus rebellibus non minus periculi exspectandum est, qui nullis rationibus ad officium suum flecti se patiuntur, ut Nobis atque Regno debitam obedientiam praestare velint, sed in eadem qua prius temeritate mordicum persistentes et bellum undequaque etiam ab externis hominibus, quos in praesidium sibi asciscere ac inductis iam in civitatem aliquot equitum et peditum turmis in Nos ac Regnum universum concitare non dubitant; apparentes omni conatu Nobis et Reipublicae repugnare atque ab ea se subducere conantur. Qua in re quantum periculi et damni universae Reipublicae impendeat, facile quivis existimare potest; praesidio ergo firmo ad tanta mala reprimenda opus esse et hoc cum aliunde petere non possumus, quam ex ipsa publica et communi bellica expeditione, ad eam ergo in tanto necessitatis casu confugendum et inde his malis remedium esse quaerendum statuimus; ac ideo has Nostras litteras in vim primarum restium iam evulgandas et ad vos omnes per sua territoria preferendas atque publice proponendas esse censuimus. Mandamus itaque vobis omnibus in universum quicumque ad ipsam bellicam motionem et eius generalem expeditionem de iure vel de more antiquo tenentur, ut de ea sic per Nos certiores facti, arma, viros, equos et quidquid bello gerendo necessarium est, iam apparent; similiter urbes, civitates et aliae communitates currus, commeatum, peditatum et alium quemvis bellicum apparatus, quem vobis praebere consueverunt, ut tempestive compareant; ne in iis Nobis subministrandis ulla mora fiat, quando et ubi in praestare iussi fuerint. Equites autem et ceteri milites ad quodvis expeditionis militaris servitium ita ab omnibus rebus in usum belli necessariis instructi sint, ut cum tertiis et ultimis iam restium litteris a Nobis exciti fuerint, omnes tempestive ad locum et tempus sibi in eisdem literis proponendum convenire, et sese Nobis ut decet et Reipublicae ac tantae molis bellicae necessitas exposcit, sistere atque commonstrare possint. Interea tamen volumus, ut iudicia ubicunque locorum, in quibus ea exercentur, usque aliis etiam restium litteris certiores facti fueritis, quando et in quem locum movere vos et Nostrum ductum sequi debeatis; porro has Nostras litteras per capitaneum loci inter vos evulgatas, volumus ut unus ad alterum ordine consueto transmittat, ultimus vero eas ad capitaneum referri curet, ut sic ad omnium notitiam deveniant. Secus pro gratia Nostra et sub poena amissionis bonorum omnium facere non ausuri. Datum Thorunii die tertia mensis Decembris, anno Domini MDLXXVI [3 XII 1576], regni vero Nostri anno primo. Ad mandatum Sacrae Regiae Maiestatis proprium.